

Duchowy wymiar domu

The spiritual aspect of home

Dom jest sposobem nawiązania kontaktu mieszkańca z przestrzenią. Doświadczenie własnej siedziby łączy się z doświadczeniem drogi życiowej człowieka. Droga ta formuje wymagania, modeluje potrzeby, jest projekcją indywidualnych marzeń. W tym znaczeniu dom wiąże się z postrzeganiem czyjegoś bytu – czyichś trosk, zmartwień, przyjemności i szczęścia. To w ścianach domu przeżywamy radość, wypoczywamy, klócimy się, narzekamy. Wszystkie te emocje tworzą specyficzny kontekst, właściwy tylko domowi. Dzięki temu dom jest nie tylko masą cegieł ułożonych w kształt budynku – wyróżnia się duchowo, bo jego przestrzeń związana jest z czymś żywym. Inne budynki nie objawiają się w ten sposób, nie posiadają ducha. Sprzedaje się je bez sentymentu, bez poczucia utraty czegoś związanego z własnym ja. Są to budynki bez ducha. Czasami architektura stara się im nadać własną twarz, jednak najczęściej próby te wyglądają sztucznie, pretensjonalnie, pod maską komercyjnych elewacji kryje się kłamstwo. Stąd wniosek, że dom wpisany jest bezpośrednio w tożsamość mieszkańca, jego architektura jest odniesieniem do osoby i do przestrzeni, której nadaje ducha. Tak więc sztuka projektowania domu wiąże się nie tylko z wymiarem materialnym, wymaga głębszej duchowej analizy. Projektowanie domu rozpoczyna się od podjęcia próby poznania użytkownika. Jeżeli w akcie twórczym wystarczająco głęboko przenikniemy osobowość przyszłego mieszkańca, to zdobędziemy szansę wejścia w duchowy wymiar przestrzeni domu.

Ta metoda stoi w ostrym konflikcie z komercyjnym podejściem do twórczości architektonicznej. Twórca pragnie w projekcie domu przeznaczonego dla kogoś zaznaczyć ślad własnej indywidualności, talentu – stworzyć obiekt oryginalny, nieszablonowy, łamiący stereotypy. W świadomości wielu architektów takie podejście jest przepustką do sławy i uznania. W tym ujęciu dom jest ekspresją własnych dążeń architekta, a nie realizacją pragnień mieszkańców. Stąd zapędy wielu architektów do uszczęśliwiania na siłę odbiorcy w imię modnej estetyki, uproszczeń funkcjonalnych, aktualnie promowanych rozwiązań materiałowych. W takim podejściu mieszkańca traktuje się nie jako autonomiczną jednostkę, ale jako kolejnego „klienta”. Najczęściej taka postawa twórcza budzi rozczarowanie mieszkańców. Czują się wyobcowani w przestrzeni pozbawionej ducha, nie dostosowanej do ich własnych doświadczeń życiowych, ambicji, potrzeb i marzeń. Co z tego, że awangardowe rozwiązania zdobywają nagrody w konkursach architektonicznych, skoro nie spotykają się z uznaniem

Home gives its residents opportunity to establish their relationship with the space. The experience of owing a place is combined with the experience of a journey of human life. This journey creates requirements, develops needs, it is a projection of individual dreams. This meaning of home refers to the perception of someone's existence – somebody's worries, problems, pleasures and happiness. It is within the walls of our home where we experience happiness, relax, argue, and complain. All these emotions create specific context, which is characteristic for the home only. This is why home does not just constitute a huge amount of bricks arranged in the shape of a house – it is distinguished by its spirituality, as its space is connected with someone's life. Other buildings are not perceived in the same way, they do not have a spirit. They will be sold without regret, without the feeling that something connected to our own ego has been lost. These are buildings without a spirit. The architecture will try sometimes to give them an individual image, but the result of this kind of efforts is usually artificial, pretentious; underneath the commercial facade there is an underlying lie. Hence, we might conclude that home is implied in its resident's identity, its architecture constitutes a reference to a person and space which give the home its spirit. Thus, the art of designing homes is connected not only with material aspect, but it requires in-depth spiritual analysis. Preparing a design of a home begins with an attempt to get to know its user. If in the creative act we find out enough details about the personality of the future resident of the home, we will get a chance to enter the spiritual aspect of the space of the home.

There is a severe clash between this method and a commercial approach to architecture design. An author, designing a house dedicated to somebody else, wishes to leave a sing of his own individuality and talent – wants to create a unique and original building, that would break the stereotypes. For many architects this kind of attitude gives a ticket to fame and recognition. From this point of view the house is an expression of individual aspirations of an architect not a realisation of its owners' wishes. Hence, many architects try to force someone to a given design in the name of trendy aesthetics, functional simplifications, and currently promoted material solutions. In this kind of approach the occupant of the house is not an autonomous individual but merely another 'customer'.

This approach of an architect is a source of disappointment for the residents of the house. Space devoid of a spirit leaves them feeling alienated, it is unsuited to their own life experience, ambitions, needs, and dreams. It does not matter that innovative solutions are awarded in architectural competitions, if they are

tych, dla których są przeznaczone. Tu tkwi przyczyna krytyki współczesnej architektury mieszkaniowej, poczucia wyobcowania i nieautentyczności ludzi „zmuszonych” do mieszkania w środowisku, którego często nie rozumieją i nie zawsze akceptują. W tym aspekcie sztuka odnalezienia ducha domu nabiera szczególnego znaczenia w architekturze mieszkaniowej.

not appreciated by people the design was prepared for. This is a reason why contemporary residential architecture has been criticised; people who have been 'forced' to live in an environment which they frequently do not understand, and which they do not always approve of feel alienated and inadequate. Thanks to this aspect, the art of searching for the spirit of a home acquires special meaning in residential architecture.

Budynek mieszkalny w Poznaniu. Poszukiwanie ducha domu. Wojciech Bonenberg (architektura), Teresa Bardzińska-Bonenberg (wnętrza).
A residential house in Poznań. In the search of the spirit of a home. Wojciech Bonenberg (architecture), Teresa Bardzińska-Bonenberg (interiors).

